

Orkla -bekymret over økte råvarepriser

8 • NYHETER

NATIONEN • LØRDAG 24. JULI 2021

• Matvarepriser

Prisøkning: Norgesgruppen sier at prisene for mat og drikke i Norge generelt har gått ned i år, sammenlignet med fjoråret, men Orkla er bykmret for økte råvarepriser.

Orkla bekymret over økte råvarepriser

Orkla er bekymret for prisøkningen på råvarer og mener matvareprisene vil øke, men Norgesgruppen vil være tøffe i forhandlingene for å holde prisene nede.

– Det er en kraftig økning i råvareprisene på veldig mange områder, som vi ikke har sett tidligere.

Det har kommet ganske brått, sier Jaan Ivar Semlitsch, konsernsjef i Orkla, til NRK.

Orkla mener den kraftige økningen på råvarepriser vil føre til at matvarene også vil øke i pris. De frykter prisøkningene vil fortsette i tiden fremover.

De globale matvareprisene har nå økt 12 måneder på rad, skriver NRK.

Likevel forteller Stein Rømmerud, konserndirektør for kommunikasjon i Norgesgruppen, at prisene for mat og drikke i Norge generelt har gått ned i år, sammenlignet med fjoråret.

Han viser til SSBs konsumprisindeks som viser at mai var tredje måned på rad med lavere prisnivå enn fjoråret.

Det er viktig for Norgesgruppen med tøffe forhandlinger for å kunne bremse prisveksten fra dominerende leverandører, forteller Rømmerud.

– Eventuelle prisendringer fremover vil bli gjenstand for forhandlinger mellom oss og leverandørene. Vi følger tett med på råvareprisene og valutaend-

ringene, og som alltid er vårt mål å kunne tilby forbrukerne lavest mulig priser, sier Rømmerud til Nationen.

Derfor øker prisen

Christian Anton Smedshaug, daglig leder for norske AgriAnalyse og forfatter av boken «Kan jordbruket fø verden?», forteller at den internasjonale prisøkningen på råvarer skyldes en økt etterspørsel på nesten hele råvare- og landbrukssegmentet.

Illustrasjonsfoto: Lars Johan Wiker

Samtidig har koronaen ført til en overgang til en mer varedominert økonomi fremfor en tjenesteøkonomi, fordi folk nå kjøper tjenester og deler i mindre grad enn før, forteller Smedshaug.

– Den generelle etterspørselen etter ting har økt voldsomt, og kombinert med satsingen på fornybar energi som krever mye metaller og lave investeringer i råvareproduksjon og -utvinning de siste seks til syv årene, gjør at det er en råvareboom vi ser tendenser til, sier han til Nationen.

Samtidig reetableres griseproduksjonen i Kina etter svinepest, og de etterspør mye for laget av mais og soya. I Brasil, et av de store eksportlandene på nettopp mais og soya, opplever de tørke. Det gjør de også i deler av USA, som skaper bekymring for hvetelørensene, forteller Smedshaug. Biden-administrasjonen øker også etterspørselen etter bioetanol fra mais for å styrke overgangen til fornybar energi.

I tillegg til at vi har en redusert

Frykter økte priser: Orkla frykter råvareprisene vil fortsette å øke i tiden fremover. Her er konsernsjef Jaan Ivar Semlitsch og finansdirektør Harald Ullevoldsæter etter presentasjon av resultat 1. kvartal 2021.

Foto: Gorm Kallestad / NTB

produksjon i enkelte deler av verden så er også transportprisene på containere og tørrvarer høye og kan fortsatt være på vei opp, forklarer han.

– Bekymringen til Orkla er veldig reell for mange. Sånn det ser ut nå må vi regne med høyere priser, men en ekstrem høyde ser det ikke ut til nå, med mindre vi får en tørrere høst i USA enn det ser ut til nå, sier Smedshaug.

Dette vil forbrukeren merke
Den norske forbrukeren vil etter hvert merke økte priser på importvarene, mener Smedshaug. Særlig kaffe, sukker og plantetoljer kan bli dyrere.

– De vil også merke en generell prisvekst, særlig der vi har stor andel importerte innsatsfaktorer. Det vil nok være en generell høyere økning enn den underliggende inflasjonen generelt i samfunnet, forteller han.

Videre forteller Smedshaug at konkurransevnen til norskproduserte varer kan stige fordi den relative prisforskjellen mellom norskproduserte og importerte varer vil kunne minske.

– I tillegg til at man har fått et litt ekstra stort marked i forbindelse med koronasituasjonen så er det antagelig positivt totalt sett for norsk produksjon i den prisutviklingen vi ser internasjonalt, sier han.

To jokers

Smedshaug forteller at en stor joker i denne situasjonen er i hvilken grad flere land vil begynne å etablere større beredskapslagre innenlands for å unngå knapphet i eget land dersom det oppstår større internasjonale ubalanser.

– Nå har det vært mange situasjoner de siste åtte til ti årene hvor det har vært bekymring for leveransmulighetene. Spørsmålet er dermed om det vil bli mer fokus på nasjonal beredskap, sier han.

Hvis denne tendensen forsterker seg internasjonalt så vil den kunne dra opp etterspørselen utover det normale forbruket, forteller Smedshaug.

Videre påpeker han at det også er en del land som er raske til å

Konsekvenser: Smedshaug forklarer at en konsekvens av prisøkningen på råvarer kan være at land etablerer egne beredskapslagre og begrenser eksporten.

Foto: Siri Juell Rasmussen

Forhandlinger: Stein Rømmerud, konserndirektør kommunikasjon og samfunnskontakt i Norgesgruppen, sier de vil være tøffe i forhandlingene for å hindre høyere priser.

Foto: Norgesgruppen

begrense eksporten dersom de ser at det er fare for innenlands prisvekst, slik vi så tendenser til i starten av koronapandemien.

– Nå fikk ikke det så sterkt utslag som man fryktet i fjor vår, men det er et virkemiddel som det er relativt lav terskel for å ta i bruk.

Kan skape sosial uro i sør

Smedshaug er bekymret for hvordan prisøkningen på råvarer vil ha innvirkning på de sørlige landene i verden. Kombinatio-

Import

«De vil også merke en generell prisvekst, særlig der vi har stor andel importerte innsatsfaktorer»

Christian Anton Smedshaug, daglig leder for norske AgriAnalyse

nen av prisøkningen på transport, den generelle prisøkningen på varer og en svekket økonomi på grunn av korona, kan føre til sosial uro i mange sørlige land.

– Mange mener at den prisveksten vi fikk i 2011 som følge av kornavlingene som sviktet i Øst-Europa i 2010 var det som utløste den arabiske våren i 2011, sier Smedshaug.

Smedshaug trekker også frem uroen som oppstod i både Madagaskar og Haiti i 2008, og mener disse konfliktene kan ha hatt samme årsak.

– Det er betydelig internasjonal bekymring for at dette kan skje igjen. Ingen vet helt status for sårbarheten, men en god del av de sørlige landene, ikke minst Afrika og i Midtøsten hvor de har store importandeler, så merker de det allerede, sier han.

Ingrid Godager

ingrid.godager@nationen.no

Kaller tilbake fløtegratinerte poteter, is, pizzadressing, postei og saus

TILBAKEKALLE

Mattilsynet ble i sommer varslet om at flere matvarer omsatt i Norge inneholdt tilsetningsstoffet johannebrødkjerner med etylenoksid. Nå trekkes produktene tilbake.

Jon-Fredrik Bækgaard Klausen
jon-fredrik.klausen@nationen.no

Mattilsynet varslet torsdag at flere matvarer trekkes fra markedet etter funn av matvarer omsatt i Norge inneholdt tilsetningsstoffet johannebrødkjerner med etylenoksid.

«Produktene som er omfattet, blir trukket tilbake fra markedet og vil bli destruert. Virksomhetene har sperret varene for salg og omsetning. I tillegg jobber virksomhetene med å få oversikt over hvilke andre produkter som allerede er solgt, og å få varslet forbrukerne som har kjøpt produktene», skriver Mattilsynet i en pressemelding.

Tilbaketrekninger gjelder produkter som fløtegratinerte poteter, is, pizzadressing, postei og saus.

– Tilbaketrekningene kommer som følge av at flere land i Europa den siste tiden har avdekket funn av etylenoksid i johannebrødkjerner (E 410). Lignende tilbaketrekninger pågår i flere europeiske land, sier direktør for avdeling regelverk og kontroll Ole-Herman Trone-rud i Mattilsynet til NTB.

Ifølge Mattilsynet er bruk av etylenoksid forbudt i produksjon av mat i EU og EØS.

«Det er derfor ikke tillatt å bruke råvarer eller ingredienser som inneholder etylenoksid, selv om etylenoksid ikke påvises i det ferdige produktet», skriver de.

Etylenoksid er et plantevernemiddel som ikke skal være til stede i mat og fôr. Studier viser at etylenoksid kan være genotoksisk og det er derfor ikke mulig å sette trygge nivåer for inntak.

Etylenoksid representerer ikke en akutt helsefare, men kan være skadelig dersom det inntas i store mengder over tid.

Full oversikt over hva som er trukket tilbake finner du i saken på nationen.no